

Oponentský posudek disertační práce
Mgr. Lucie Sedláčkové: Globalizace v současném nizozemském románu
Vedoucí práce: doc. Dr. Ellen J. Krol
Konzultant: Prof. Dr. J. L. Goedegebuure
Oponent: Prof. Dr. Olf Praamstra

Lucie Sedláčková provedla dobře promyšlený a originální výzkum na velice relevantní téma a výsledky zakomponovala do dobře napsané disertační práce. Možná je téma globalizace na jedinou výzkumnou práci až příliš obsáhlé, s tím si však autorka dokázala poradit tak, že se zaměřila na tři aspekty, které definovala ve třech jasně odlišených oblastech: kosmopolitismus (konceptuální a kulturní aspekt), spotřeba a konzumerismus (ekonomický aspekt) a sociální polarizace, mobilita a migrace (sociální aspekt). Díky důkladnému rozboru těchto oblastí v teoretické části na základě odborné, zejména sociologické literatury, se jí v analytické části podařilo konfrontovat tyto znalosti s reprezentacemi uvedených aspektů v pečlivě vybraném korpusu nizozemských a vlámských literárních děl. Ukázkově tak propojila obor sociologie a literární vědy.

Na základě tří aspektů autorka dle mého názoru šikovně sestavila korpus. Ten je časově omezen na období 1989 – 2007, jelikož, jak předem objasnila, globalizace dostala silný impuls po roce 1989. Tematicky se omezila na literární díla, ve kterých se vyskytuje jeden z výše zmíněných aspektů globalizace, což je kritérium, ke kterému není třeba nic dodávat. Autorka důkladně dbala i na reprezentativnost korpusu dobře vyváženým výběrem děl mužů, žen, migrantů a autochtonních autorů. I přesto lze v jistém ohledu tomuto výběru vytknout to, že z autochtonních spisovatelů zvolila známé a tradiční autory, kdežto ve výběru migrantů opomenula vysoce uznávané autory jako je Kader Abdolah, Abdelkader Benali nebo Hafid Bouazza.

Další bod diskuze se týká metodologie a prezentace hlavní otázky, zejména v diskusi o teoretických premisách. Autorka vychází z toho, že literatura tvoří diskurz, ze kterého pramení vliv. O vlivu tohoto diskurzu a o způsobu, kterým se stávající názory a stereotypy odrážejí v literatuře a jak v ní zdomácní, bylo v posledních desítkách let publikováno poměrně dost studií. Za zmínku stojí publikace Edwarda Saída, popřípadě, omezíme-li se pouze na nizozemské badatele, disertace Siegfrieda Huigena a *In tekst gevat* („Zachyceno v textu“) Maaïke Meijerové, kterou už Lucie Sedláčková ve své práci zmiňuje v jiném kontextu. Její disertační práce by získala na kvalitě, kdyby zahrnovala teoretická hlediska z této oblasti.

Naproti tomu je však praktické provedení zmapování diskurzu o globalizaci zcela uspokojivé. Rozborem různých teorií a hledisek předních vědců, kteří se zabývají globalizací, v teoretické části a jejich využitím v části analytické se autorce vysoce kreativním způsobem podařilo propojit práce sociologů jako je John Tomlinson, Anthony Giddens, Ulrich Beck a Zygmund Bauman se současnou nizozemskou beletrií.

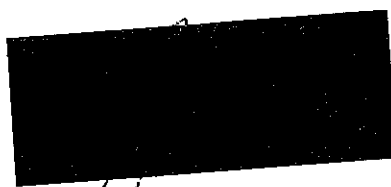
Z jejích skvělých analýz jsou jasně patrné obecné tendence v reprezentaci globalizace v nizozemské beletrii. Proto také dokázala poskytnout přesvědčivé odpovědi na otázky položené v úvodní části, týkající se způsobu, jakým se globalizace projevuje v moderní nizozemské literatuře. Tím dosáhla několika překvapivých závěrů, které nejenže vrhají nové světlo na současnou nizozemskou literaturu, ale odhalují také mnoho nového pro to, jak nizozemská inteligence nahlíží na globalizaci.

Pokud mohu na závěr předložit pár bodů k diskuzi během obhajoby disertační práce, rád bych upozornil na její rozhodnutí „ponechat stranou tolik diskutovaný fenomén multikulturalismu“ (str. 18). Ve výzkumné práci týkající se globalizace se mi to zdá nemožné, a navíc se multikulturalismus v analýze aspektu sociální polarizace opakovaně projevuje. Stejně tak v tomto kontextu nerozumím následujícímu tvrzení: „Multikulturalismus nepovažuji za znak globalizace, ale spíše za reakci na něj“ (str. 18). To samé lze tvrdit i o konzumerismu.

Poslední bod diskuze se týká jejího závěru, že „skutečný“ kosmopolitismus, definovaný autorkou jako „etický kosmopolitismus“, nemá žádnou šanci na úspěch kvůli (extrémnímu) individualismu postav ve vybraných dílech. Právě individualismus vidí jako výrazný znak postmodernismu, protože v postmodernismu vládne silná averze vůči ideologiím a ideálům. Nepřekvapuje mě ani tak tento závěr (přestože je zde individualismus synonymem egoismu) jako vztah mezi individualismem a postmodernismem, který přichází zcela nečekaně bez předchozí argumentace.

Celkově jde podle mého názoru o kvalitní výzkumnou práci, která vypovídá o kreativitě a vědeckých kvalitách v oblasti, kde se společnost a literatura prolínají. Proto rozhodně doporučuji tuto disertační práci k obhajobě a udělení doktorského titulu.

Prof. Dr. Olf Praamstra
Katedra nederlandistiky
Univerzita v Leidenu
1. listopadu 2011

A large black rectangular redaction covers the signature area. Below the redaction, a handwritten signature is visible, consisting of a single, large, stylized loop.

Universiteit Leiden

Filozofická fakulta UK v Praze

Oddělení vědy

Romana Jensenová.

nám. Jana Palacha 2

116 38 Praha 1

Leiden, 1 november 2011

Report on Dissertation by Lucie Sedláčková

Globalisering in de hedendaagse Nederlandse roman

Univerzita Karlova Praha

Filozofická Fakulta

Ústav germánských studií

Filologie – germánské jazyky a literatury

Vedoucí práce: doc. dr. Ellen J. Krol

Konzultant: prof. dr. Jacob L. Goedegebuure

Lucie Sedláčková has carried out a well thought-out and original research on a very relevant topic of which the results have been incorporated in a well-written dissertation. Maybe the subject of globalization is a bit too extensive to deal with in just one study, but Mrs. Sedláčková has succeeded in regulating her research by focusing on three aspects, which she has defined in three distinctly different domains: cosmopolitanism (i.e. the conceptual and cultural aspect), consumption and consumerism (the economical aspect), and social polarization, mobility and migration (the social aspect). By thoroughly discussing these domains on basis of specialist, especially sociological, literature in the 'theoretical part', she has been able to confront that knowledge with the representations of those aspects in a

Universiteit Leiden

surprising conclusions that not only shed new light on contemporary Dutch literature but are revealing for the point of view of the Dutch intelligentsia on globalization.

If finally I may offer some points to discuss during the defense of the dissertation, I would first bring to attention her decision 'to leave aside the so much discussed phenomenon of multiculturalism' (p. 18). It seems to me this is impossible in a study on globalization, and in the analyses of the aspect of social polarization multiculturalism does show itself repeatedly. Nor do I understand in this context her statement: 'I see multiculturalism not as a feature of globalization, but rather as a reaction to it. One could make the same statement about consumerism.

One last point of discussion concerns her conclusion that 'real' cosmopolitanism, defined by her as 'ethical cosmopolitanism', has no chance of success because of the (extreme) individualism of the characters in the selected works. It is an individualism that she sees as a distinct feature of postmodernism, because in postmodernism one has a deep aversion towards ideologies and ideals. It's not this conclusion that surprises me, although individualism here is synonymous with egoism, but the relation between individualism and postmodernism comes totally unexpected and is not argued before.

But all the way I consider this a fine study that speaks of creativity and great scholarly qualities in a field where society and literature come together. Therefore, I strongly recommend the dissertation for the defense and the award of a doctoral degree.

Prof. Dr. Olf Praamstra
Department of Dutch Studies
Leiden University
P.O. Box 9515
2300 RA Leiden
The Netherlands
Tel 00 31 - 71 - 527 2441
Fax 00 31 - 71 - 527 2776
E-mail: o.j.praamstra@hum.leidenuniv.nl
<http://www.dutchstudies.leidenuniv.nl/>

